

Carles Cañellas Viñolas (1954), essent fill de ferrer i de llevadora de Gràcia, va començar a manegar titelles amb només 10 anys, de manera pública, espontània i autodidacta. Dels 14 als 21 anys va haver de treballar al taller de manyà familiar. Esdevé marionetista professional el 1976, sent ara el degà dels titellaires de fil del Sud d'Europa. Considerat per la crítica internacional com un dels millors i més hàbils marionetistes europeus, el seu mestratge és patent avui en molts altres marionetistes d'arreu. El 1982 va crear "Els Rocamora" (actualment Rocamora Teatre www.rocamorateatre.com), mentre treballava amb les seves marionetes a Itàlia, després d'haver fundat i/o passat per quatre grups de teatre barcelonins: T.I.Z. (1974-76), Grupo-Taller de Marionetas (1976-78), Col·lectiu d'Animació de Barcelona (1978-80) i Circ-Cric (1980-81). Va seguir tres cursos de Dramatúrgia Textual amb José Sanchis Sinisterra, a l'antiga Sala Beckett de Barcelona.

Ha rebut premis i distincions nacionals i internacionals, ha participat amb els seus espectacles en centenars de festivals de teatre, en desenes de països de mig món i actuat fins en sis idiomes (Ct, Es, En, Fr, It, Pt).

Des del 2015 implementa i finança el centre d'iniciatives titellaires "Espai Animacions" (www.animacions.org) a Calders -El Moianès-, on allotja i des d'on impulsa activitats de tota mena, vinculades al Teatre de Titelles en la seva concepció més àmplia; anant des del tradicional fins al contemporani i en totes les seves variants i tècniques i per als distints públics.

Organitzador i Director Artístic del Festival de Titelles del Moianès, que el 2021 arriba a la 5a edició anual continuada, amb una programació repartida pels 10 pobles de la comarca, implicant-hi en aquesta comesa tots els Consistoris i Institucions de govern de la comarca, i els Departaments de Cultura de la Diputació i de la Generalitat de Catalunya.

En la seva qualitat de titellaire "militant", ha estat representant el Teatre de Titelles en moltes de les taules de negociació i debat que s'han conformat en les darreres quatre dècades a Catalunya. I és en part gràcies a la seva persistència, que el sector ha estat reconegut de ple dret dins les Arts Escèniques nacionals. És membre de les Juntes Directives de l'Associació de Companyies de Teatre Professional de Catalunya CIATRE i de la Unió Internacional de la Marioneta UNIMA Catalunya, És Conseller Internacional per UNIMA Federació Espanya i Comissionat a la UNIMA Internacional. En el període en què fou President d'UNIMA Catalunya, va idear i comissariar l'Exposició dels Titellaires Catalans, amb una selecció de prop de 50 peces cedides per les companyies del país, com a mostra de l'ampli ventall de l'Art Titellaire català. Es va exhibir 27 cops, no tan sols al Principat, sinó també al País Valencià, Balears, Sardenya i Praga, durant 377 dies i amb 105.770 visitants. Va sol·licitar i aconseguir que s'atorgués la Creu de Sant Jordi al Mestre titellaire Harry V. Tozer.

Ha estat professor de l'Institut del Teatre de Barcelona durant el Curs Acadèmic 2005-06. Ha donat conferències sobre teatre de titelles i processos creatius. Ha traduït a l'espanyol nombrosos articles de la WEPA (*World Encyclopedia of Puppetry Arts*). Ha impartit tallers, cursos i classes magistrals a molts països i entre ells a diversos centres oficials, com ara el Dramatiska Institutet (Escola Universitària de Teatre, Ràdio i Cinema) d'Estocolm (Suècia), la Universitat de Lleida, l'Escola Professional de la Dona de la Diputació de Barcelona, o la Scuola Sperimentale dell'Attore de Pordenone (Itàlia).

Crea, construeix i dirigeix espectacles, compresos titelles, escenografies i utillatges en obres pròpies i d'altres artistes com per exemple Lluerna Teatre de València, Cia. Carles Santos, Mariaelena Roqué, Cia. Vol-Ras o Festival Sonar.

També ha treballat en cinema, en programes de televisió (TV3, RTVE) i en publicitat audiovisual com a actor, dissenyador, constructor i operador de titelles i altres objectes animats.

Premis i Reconeixements

- Nomenat Soci d'Honor de l'Associació de Titellaires UNIMA Catalunya, novembre 2020.
- Reconeixement a la Trajectòria Professional del 35è Festival Titirijai, Centre de Titelles TOPIC de Tolosa 2017.
- Reconeixement a la Trajectòria Professional a la 27a Fira de Teatre de Titelles 2016, Centre de Titelles de Lleida.
- Reconeixement a la Carrera Professional a "La Titellada 2012", 7a Mostra de Titelles de les Roquetes, Barcelona.
- Premi "Juli Pi" de Reconeixement als 35 anys de Trajectòria Professional d'UNIMA Catalunya 2011.
- Reconeixement a la Carrera Professional IX Festival Internacional de Titelles i Màscara, Esplugues de Llob. 2011.
- Premi de Reconeixement a la Carrera Professional "La Luna d'Argento" del Festival Internazionale del Teatro di Figura "La Luna è Azzurra" de San Miniato (Pisa), Itàlia 2004.

ROCAMORA TEATRE

La companyia, fundada per en Carles Cañellas a Itàlia el 1982 sota el nom de "Els Rocamora", va debutar amb l'espectacle LA MALETA a la ciutat de Pontedera (Pisa) el 15 de maig del mateix any, obtenint un enorme èxit, fins el punt que hi romangueren gairebé tres anys en aquell país, sense parar de treballar. I des d'allà feren el salt a la resta d'Europa i més tard del món.

Especialitzada en Teatre de Titelles, en els seus 17 espectacles han usat i combinat múltiples tècniques, sobretot marionetes o titelles de fil. I és que cada nou muntatge de Rocamora Teatre és ben diferent dels anteriors. No es regeixen per patrons preestablerts. Trien la tècnica titellaire, la posada en escena i l'estètica que creuen més adient a cadascun, en funció dels continguts, la dramaturgia i faixa d'edat del públic al qual anirà destinat. Miren de no repetir-se mai. Els agrada arriscar-se i experimentar. Per això els hi dediquen molt de temps de preparació, de vegades anys. Però, no satisfets amb això, fan créixer els muntatges mentre els mantenen en repertori. Hi segueixen treballant sense parar, per sentir-los plenament vius.

Espectacles

JUGUES? o la meravella de jugar, fent volar la imaginació (2020) Espectacle de Teatre d'Objectes de sobretaula i format mitjà. Sense paraules. Per a públic infantil i familiar.

Jugues? és el que es pregunta a una altra persona, per invitar-la a compartir un temps de joc, per divertir-se o entretenir-se junts. Jugues? és una incitació al joc simbòlic, al joc lliure.

- Estrenat al 4t Festival de Titelles del Moianès.

IDENTITATS (2016) Espectacle de mitjà format per a un actor, un titella de fil i sis màscares. Sense paraules. Per a joves i adults.

La marioneta metafísica. Una marioneta nua, sense rostre, neix i mor en escena. En el decurs de la seva efímera existència, adoptarà diferents màscares larvàries i cadascuna d'elles li marcaran la manera de ser i fer, assumint així les identitats que aquestes li prefiguren.

L'essència més pura de la Marioneta, ens endinsa en una recerca dramàtica emocionant i sorprenent de llur pròpia existència, on aquesta evoluciona sota coreografies contemporànies, amb música electrònica, ambients de llum i projeccions de vídeo art de fons.

- Estrenat a la Nit Titellaire d'Artés.

- Guardó a la Millor Obra Dramàtica del 2nd International Puppet Art Week Festival 2017 Nanchong, Xina

OLIU, EL PETIT LLENYATAIRE (2010) Espectacle de mitjà format per a dos actors, efectes d'ombres i sis titelles de tija superior. Per a públic infantil o familiar.

En els somnis es pot fer realitat allò que més es desitja. Vet aquí que un nen té por que algun dia els seus pares se separin... Un conte dins d'una història... i una història dins d'un conte.

- Estrenat al Museu Comarcal d'Igualada dins La Mostra d'espectacles Infants i Juvenils.

EM FAS FÀSTIC (2009) Espectacle de titelles de sobretaula. Proposta escènica per a joves i adults sobre la violència masclista, basat en els relats de "Crímenes Ejemplares" de Max Aub.

- Presentat a la Casa-Taller de Marionetes de Pepe Otal de Barcelona.

EL RETAULE DE MAESE PEDRO (2005) Coproducció amb Mercè Framis i l'Auditori de Barcelona. Escenificació amb manipulació a vista i per a retroprojectió d'ombres de l'obra homònima composta per Manuel de Falla, amb motiu del concert inaugural de l'Any del Llibre i la Lectura, interpretat en directe per la Jove Orquestra Nacional de Catalunya, sota la batuta del Mestre Manel Valdivieso i la participació de dos cantants lírics i un actor, dirigits per en Quim Lecina.
- Estrenat a l'Auditori de Barcelona.

CERCANT EL SOL (2002) Espectacle de mitjà format per a dos actors i titelles de diverses tècniques, la principal: el de tija superior. Per a públic infantil i familiar o tot públic. Basat en un conte tradicional xinès. Coproduït amb Biel Porcel i Binixiflat Teatre de Titelles. Creat en col·laboració amb l'ONGD Justícia Alimentària "VSF".
- Estrenat a la Fundació Miró de Barcelona.

EL VESTIT NOU (2002) Espectacle de mitjà format per a dos actors, màscares i setze titelles de diverses tècniques, la principal: el titella de fil. Per a tot públic. Adaptació lliure del conte d'Andersen: "El vestit nou de l'Emperador", amb continguts propis com ara emigració, explotació laboral, comerç just.
- Estrenat al Museu Comarcal d'Igualada dins La Mostra d'espectacles Infants i Juvenils.

PETITS SUÏCIDIS (2000) Espectacle de petit format per a un actor i nombrosos objectes animats. Per a joves i adults. Recreació del sorprenent muntatge "*PICCOLI SUICIDI*" (*tre brevi esorcismi di uso quotidiano*), feta en col·laboració amb el seu autor. Un clàssic del Teatre d'Objectes i obra de culte entre els entesos, que Gyula Molnár va representar per mig món amb enorme èxit.
- Estrenat al Festival de Teatre Visual i de Titelles de Barcelona.

SOLISTA (1997) Espectacle festiu de mitjà format per a un actor i sis titelles de fil. Per a tot públic, amb versions infantil o familiar i per a joves i adults. Set històries divertides, poètiques, sorprenents, amb un esperit comú: la versemblança de vida pròpia dels ninots.
- Estrenat al 1r Festival de Titelles per a adults de Premià de Mar.

- Guardó a la Millor Animació de Titelles al "11th. World Festival of Puppet Art 2007" de Praga, Txèquia.

FAULES DE LA FONTAINE (1997) Divertida adaptació en vers de set faules de Jean de La Fontaine, amb actors, titelles de manipulació interior amb boca mòbil, titelles de tija i marionetes.

- Estrenat al Museu Comarcal d'Igualada dins La Mostra d'espectacles Infants i Juvenils.

AUBUSTER (1993) Apassionant treball amb titelles de fil, sense paraules i per a un manipulador. Metàfora còmica sobre el pas per la vida, des del "naixement" fins *l'encontre* amb "la mort".

- Estrenat al Teatre Malic de Barcelona.

EL PERSEGUIDOR (1990) Coproducció amb Festival de Tardor de Barcelona, Fira de Teatre de Tàrraga i Teatre Obert. Adaptació per a actors, objectes i titelles del conte homònim de Julio Cortázar i amb músiques originals de Charlie Parker.

- Estrenat a la Fira de Teatre de Tàrraga.

RULETA RUSSA (1989) Fruit del treball d'estudi amb el dramaturg José Sanchis Sinisterra són els sis monòlegs que componen aquesta peça experimental per a actors, on es proposa un arriscat exercici sobre les diferents modalitats de monòlegs. Reflexió relativa a les formes d'expressió del llenguatge teatral.

- Estrenat a la Sala Beckett de Barcelona.

FENÒMENS (1988) Recull de peces breus per a actors i marionetes confegides per al mític programa "**filiprim**" de Josep Maria Bachs a TV3; amb el qual van col·laborar també en els programes "Dicciopinta" i "**La Parada**".

- Estrenat a la Fira de Teatre de Tàrraga.

NEGRE SOBRE NEGRE (1986) Marionetes i descarnat humor negre per a joves i adults.

- Estrenat al Centre Cívic dels Transformadors de l'Eixample de Barcelona.

- Premi "Fem Teatre" de l'Ajuntament de Barcelona.

AIR MAIL (1985) Agosarada producció amb una posada en escena tan complexa com atractiva, inspirada en el cinema, la literatura i el còmic de sèrie negra americana. Reconegut pel públic i la crítica nacional i estrangera, com a peça cabdal del teatre amb titelles.

- Estrenat al Teatre Retiro dins del XVIIè Festival Internacional de Teatre de Sitges.

- *Pública Menció del Jurat del "XVIIè Festival Internacional de Teatre" de Sitges.*

- *Premi al millor espectacle de Teatre de la "Biennal d'Art Jove 1985" de Barcelona.*

- *Premi al millor espectacle de la "2a Mostra de Teatre de Titelles de l'Estat espanyol" de Terrassa.*

LA MALETA (1982) Seguint l'estil que Cañellas va iniciar en el Col·lectiu d'Animació de Barcelona, actors i marionetes actuaven junts, potenciant les situacions còmiques i inversemblants.

Més de 500 funcions per festivals i circuits teatrals de 9 països.

- Estrenat a Pontedera (Pisa) -Itàlia-.

Bibliografia

PROPS. Readings in theatre practice d'Eleanor Margolies. Edicions Palgrave Macmillan International Higher Education, p. 184. London UK, 2016.

TEATRO D'OGGETTI. Appunti, citazioni, esercizi, raccolti da Giulio Molnár de Giulio Molnár. Titivillus Edizioni. p. 67, 103. Corazzano (Pisa) -Itàlia-, 2009.

LES ARTS ESCÈNIQUES A CATALUNYA de Jordi Jané. Biblioteca d'Àlbums Culturals "Visió de Catalunya" Cercle de Lectors - Galàxia Gutenberg. p. 58, 59, 63. Barcelona, 2001.

HISTORIA Y MECÁNICA DE LA MARIONETA EN ESPAÑA d'Adolfo Ayuso i Helena Millán. Diputación Provincial de Zaragoza. p. 28. Zaragoza 2001.

EL TEATRE DE TITELLES A CATALUNYA de Josep A. Martín. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. p. 13, 62-63, foto, 73, 83-84, 89, 90, 146, 148, foto, foto i 216. Barcelona, 1998.

ROCAMORA PRESENTA de J. M. García Ferrer i Martí Rom. Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya. Col·lecció CINE-CLUB. Barcelona, 1987.

RECITARE CON GLI OGGETTI. Microteatro e vita quotidiana de Pietro Bellasi i Pina Lalli. Cappelli editore. p. 83. Bologna -Itàlia-, 1987.

FACANAPA E GLI ALTRI (Storia e storie di marionette, burattini e marionettisti) de Giancarlo Pretini. "I Grandi Libri" III. Trapezio libri. p. 27. Udine -Itàlia-, 1985.

DALLA FIERA AL LUNA PARK (Storia dello spettacolo popolare) de Giancarlo Pretini. "I Grandi Libri" II. Trapezio libri. p. 20. Udine -Itàlia-, 1984.